

Samarbete tillsammans eller osams skilt för sig

Ar 2021 fick inom livsmedelsbranschens organisationer en intressant början då Livsmedelsindustriförbundet ETL den 5.1 meddelade att deras verkställande direktör byts ut. Pia Pohja, som basat för förbundet i fyra år, har sagt upp sig från sin tjänst. Några dagar efter nyheten (8.1.2021) konstaterade Maaseudun Tulevaisuus -tidningens chefredaktör Jouni Kemppainen i ett inlägg "De splittrade företagens klubb" att "ETL i själva verket är en splittrad samling företag som har svårt att vara av samma åsikt om en enda sak som är av någon betydelse". Samma tidning konstaterade i en annan artikel i samma nummer, efter att man intervjuat ledningen för Köttbranschens centralförbund, att "Livsmedelsindustriförbundet säger upp alla samarbetsavtal med de små förbunden". Med dessa "små förbund" syftade man i artikeln på Finlands Bageriförbund, Köttbranschens förbund, Bryggeriförbundet och Förbundet för handel med alkoholdrycker i Finland. Som svar på Köttbranschens förbunds inlägg, konstaterade ETL:s verkställande direktör Pia Pohja i Maaseudun Tulevaisuus -tidningen den 11.1.2021 att "Köttbranschens förbund och Bageriförbundet är inte medlemmar av ETL och det är inte heller den största delen av deras medlemsföretag, men förbunden skulle gärna även i fortsättningen dra maximal nytta av ETL:s medlemstjänster och specialisternas yrkeskunskap, dock utan att betala fullt pris för detta". Ur ETL:s verkställande direktörs kommentarer framgick dock inte exakt vad hon till exempel avsåg med sina uttalanden "utan att betala fullt pris" och "dra maximal nytta". Men oberoende så hände det en hel del under en enda vecka.

Min egen synpunkt på ovan nämnda uppsägningarna av samarbetsavtalen är följande. ETL sade i september 2020 upp samarbetsavtalet mellan ETL och Bageriförbundet, ett avtal som varit i kraft sedan år 1979. Den ömsesidiga målsättningen för denna långvariga överenskommelse har varit att ta i beaktande de små och medelstora bageriernas och konditoriernas röst i ETL:s beslutfattande*. Enligt samarbetsavtalet har Bageriförbundet haft representation i vissa av ETL:s kommittéer och Bageriförbundet har vid dessa kunnat lyfta fram sin breda medlemskårs samlade synpunkter**. Bakgrunden till uppsägningen av samarbetsavtalet ser nu ut att vara ETL:s strävan att avsluta Bageriförbundets och antagligen också Köttbranschens förbunds representation i ETL:s kommittéer.

Samarbetet mellan förbund som representerar branschens största företag och förbund som representerar de mindre företagen förutsätter att båda parterna är beredda att lyssna på varandras synpunkter och också ta dessa synpunkter i beaktande. Om endast de åsikter som framförs av en starkare part är "den enda sanningen" så är det inte längre frågan om ett samarbete. Vi har under de senaste fyra åren fått följa med hur världens

största demokratiska stat, Förenta Staterna, och dess ledare Donald Trump har handlat. Åsikter som inte har varit i linje med Trumps åsikter har varit "fake news" eller något liknande. Och därför har man strävat till att snabbt göra sig av med personer med avvikande åsikter.

Till all lycka för Bageriförbundet så har till förbundets ordförande alltid utvalts en person som har drivit hela medlemskårens nytta, inte endast sin egen och/eller sitt företags nytta. Förbundets två senaste ordförande, Jari Elonen och nuvarande ordförande Kari Meltovaara, är båda ägare till rätt stora medelstora bageriföretag. De skulle ha kunnat välja en självisk linje vid sin verksamhet som ordförande, men de har valt att inte göra detta, utan har drivit hela bageri- och konditoribranschens intressen.

Förhoppningsvis kommer ETL:s nya verkställande direktör kunna betrakta hela branschen och dess framtid och förstå vikten av att också lyssna på livsmedelsbranschens små och medelstora företags synpunkter och att också ta dessa synpunkter i beaktande i verksamheten. Enligt min uppfattning förstår den största delen av ETL:s ledning detta, också ETL:s nuvarande ordförande. Det är ju ändå frågan om en allmännyttig takorganisation inom livsmedelsbranschen. Den person som är verkställande direktör för ETL måste våga framföra synpunkter som kanske någon kan ta illa upp av, ibland till och med ledare för de större företagen. Men om saker alltid görs enligt några större företags förutsättningar är det verkligen frågan om en "De splittrade företagens klubb". Själv tror jag verkligen att ETL kan prestera mycket bättre och att samarbetet mellan ETL och de "mindre förbunden" återgår till en normal verksamhet i god anda.

Mika Väyrynen

* Bageriförbundet har cirka 260 bageri- och/eller konditoriföretag som medlemmar. Av ETL:s medlemmar är cirka 30 bagerier och/eller konditorier, och av dessa är 20 också medlemmar i Bageriförbundet. Enligt livsmedelsbranschens rapport från hösten 2020 finns det sammanlagt 649 bageri- och/eller konditoriföretag i Finland.

**Den viktigaste orsaken till detta samarbete har varit att ETL underhandlar med arbetstagarförbundet SEL om ett kollektivavtal inom bageribranschen. På grund av att ifrågavarande avtal åtminstone tills vidare betraktas som ett allmänbindande kollektivavtal, beslutar ETL och SEL om arbetsvillkoren för de konkurrerande företagen inom bageri- och konditoribranschen i Finland. Vissa av branschens företag följer andra kollektivavtal, som t.ex. det kollektivavtal som förhandlats för arbetstagare vid turism- och restaurangbranschen mellan MaRa och PAM.